

Oikeusministeriö

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rikoslain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa esitysluonnoksesta seksuaalirikoksia koskevan rikoslain 20 luvun muuttamiseksi. Ehdotetut muutokset koskisivat lapsia koskevia seksuaalirikoksia. Sisäministeriön poliisiosasto lausuu seuraavaa.

Yleistä

Esitysluonnoksessa mainitun mukaisesti rikoslain (39/1889) 20 lukua on uudistettu kattavasti. Siihen nähden lapsia koskevien seksuaalirikossäännösten uudistaminen on perusteltua, jotta rikoslain 20 luku pysyy johdonmukaisena kokonaisuutena. Ehdotetut rangaistussäännökset olisivat oikeudenmukaisessa suhteessa tekojen vahingollisuuteen ja moitittavuuteen.

Rikoslain 20 luvun 7 §:n 1 momentin 2 kohdan a-c alakohtien esitöiden määrittelyt ovat edelleen sisällöltään ajankohtaisia huomioiden lainkohdilla suojeltavien oikeushyvien painoarvo. Rikoslain 20 luvun 7 §:n 1 momentin 2 kohdan c alakohdan tarkoittamasta luottamusaseman määritelmästä todetaan erikseen, että sen on perusteltua olla laaja. Tämä sen vuoksi, että luottamusasemassa olevalla aikuisella on edellytykset itsenäiseen tahdonmuodostukseen ja päätöksentekoon. Näin ollen on johdonmukaista, että luottamusasemasta seuraa korotettu vastuu ja viime kädessä korotettu rangaistusuhka.

Kokonaisrikollisuutta koskevien tietojen perusteella lapsen seksuaalisen hyväksikäytön kiinnijäämisriskin on todettu olevan korkea. Kiinnijäämisriskin lisääminen ja sitä myötä lapsen ruumiillisen koskemattomuuden sekä oikeuksien suojaaminen lainsäädäntötoimilla on perusteltu toimenpide.

Poliisiosasto kannattaa kokonaisuudessaan luonnosta hallituksen esitykseksi.

Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön enimmäisrangaistuksen korottaminen

Rikoslain 20 luvun 6 §:n enimmäisrangaistuksen ehdotettu korottaminen kahdella vuodella on verraten maltillinen lainsäädäntöratkaisu. Arvioitaessa seksuaalirikosten rangaistusasteikkojen yleis- ja erityisestävyyttä, seksuaalirikosten tekijöiden

uusimisriskiä, rangaistusjoustoja sekä hyötyjen ja haittojen vertailua kokonaisuutena ehdotettu enimmäisrangaistuksen korottaminen näyttäytyy perusteltuna.

Poliisiosaston näkemyksen mukaan enimmäisrangaistuksen ehdotettu korottaminen pienentäisi nykyisten rikoslain 20 luvun 6 §:n ja 7 §:n enimmäisrangaistusten välistä porrastusta. Ehdotettu korottaminen toisi soveltamismahdollisuuden tapauksiin, joissa rikollisen teon moitittavuus ylittäisi nykyisen rikoslain 20 luvun 6 §:n soveltamisalan, muttei kuitenkaan täyttäisi rikoslain 20 luvun 7 §:n soveltamisen edellytyksiä.

Lapsiin kohdistuvien rikosten euromääräisistä hyötyjen ja haittojen vertailusta poliisiosasto toteaa, että vaikka niitä voidaan pitää havainnollistamista edesauttavina välineinä, niille ei tulisi antaa ratkaisevaa painoarvoa. Lapsiin kohdistuvien vakavimpien rikosten aiheuttamat haitat lapsen kehitykselle, kerrannaisvaikutukset esimerkiksi lapsen vanhemmille sekä muille läheisille ja yhteiskunnan korostunut suojeluvollisuus tulisi pitää ensisijaisina lähtökohtina.

Edellä mainituilla perusteilla poliisiosasto kannattaa lapsen seksuaalisen hyväksikäytön enimmäisrangaistuksen korottamista.

Törkeä lapsenraiskaus

Poliisiosasto viittaa lapsen seksuaalisen hyväksikäytön enimmäisrangaistuksen korottamisesta lausuttuun.

Erikseen todetaan, että rikoslain 20 luvun 7 b §:n luonne poikkeussäännöksenä ja ehdotettu sääntelytekniikka viittauksilla rikoslain 20 luvun 2 §:n ja 7 §:n 1 momentin tunnusmerkistöihin sekä soveltaminen edellä mainittujen tunnusmerkistöjen yhtymisen tilanteissa vaikuttavat sääntelytekniisesti perustelluilta ratkaisuilta.

Poliisiosasto kannattaa törkeän lapsenraiskauksen rangaistussäännöksen säätämistä.

Poliisijohtaja Stefan Gerkman

Poliisiylitarkastaja Sami Ryhänen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 07.09.2018 klo 14:45. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Oikeusministeriö

Tiedoksi Sisäministeri Mykkänen
Erityisavustajat Andersson-Bohren, Rautanen
Kansliapäällikkö Salmi
Johdon sihteerit Landström, Lummi, Vihervirta
Osastopäällikkö Lammi
Poliisiosaston yksiköiden virkapostit